

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına (DYK) İlişkin Ortaokul Öğrencilerinin Görüşleri

Secondary School Students' Views of Supporting and Training Courses (STCs)

Serkan TİMUR¹, Sakıp KAHRAMAN², Betül TİMUR³, Ayfer İŞSEVEN⁴

Öz: Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı destekleme ve yetiştirme kursları (DYK) hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Tarama yönteminin kullanıldığı araştırmanın örneklemini taşınmalı eğitim veren bir ortaokulda kurslara devam eden 118 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen ve dokuz açık uçlu sorudan oluşan yazılı görüş formu kullanılarak toplanan verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda, öğrencilerin yarısından fazlasının ders seçiminde kendi iradesini kullanırken kalanların ailelerinin ve okul yönetiminin yönlendirmesi ile seçtikleri belirlenmiştir. Bulgular DYK'ların genellikle test çözme ve konu tekrarı yapma şeklinde yürütüldüğünü göstermektedir. Kurslarda en yaygın kullanılan ders materyallerinin akıllı tahta, soru bankaları ve ders kitapları olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte öğrenciler akıllı tahtaların etkinliğinin artırılabilmesi için tablet olması gerektiğine vurgu yapmışlardır. Okul yönetiminin kurslar konusunda oldukça ilgili olduğunu belirten öğrenciler kursların gün sonunda olmasından dolayı çok yorulduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca yardımcı kitap eksikliği öğrenciler tarafından ifade edilen kurslara ilişkin bir diğer sorundur. Bunun yanı sıra bazı öğrenciler kurslarda sıklıklarının ve daha eğlenceli geçmesini istediklerini belirtmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Destekleme ve yetiştirme kursları, ortaokul, öğrenciler.

Abstract: The aim of the study was to investigate secondary school students' views about the supporting and training courses (STCs) empowered by the Ministry of National Education. The sample of the study in which survey method was used consisted of 118 secondary school students enrolled in a secondary school in which students are transported from villages to the district. Descriptive analysis approach was used to analyze the data obtained using the written opinion questionnaire by the researchers with nine open-ended questions. At the end of the study, it was found that more than half of the students participating in the study selected the courses by themselves while the remaining selected the courses in the guidance of school directors or of their family. The results indicated that the activities of doing test and of repeating of topics were typically used in the STCs. Additionally, it was found that the most common educational materials used in the courses were smartboards, question banks and textbooks. However, students pointed out that they should have tablet to increase the effectiveness of smart boards. Students who reported that school administration was interested in the courses stated that they got very tired at the end of the day because the courses start toward the end of the day. Moreover, lack of supporting textbooks was another problem relating to the supporting and training courses indicated by the students. Furthermore, some students pointed out that they were very bored in the courses and that the courses should be more enjoyable.

Keywords: Supporting and training courses, secondary school, students.

Cite this article as:

Timur, S., Kahraman, S., Timur, B. & İşseven, A. (2020) Destekleme ve yetiştirme kurslarına (DYK) ilişkin ortaokul öğrencilerinin görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(1), 194-206.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Developing people who are innovator, creative, sensitive, compatible and capable of critically and analytically thinking is possible with education. Providing the equality of opportunity in education is a fundamental requirement in social state understanding (Dönmez, Gürbüz, & Tekçe, 2018; Sarier, 2010). Thus the inequality for opportunity in education created by private teaching institutions in our country can be indicated as one of the reasons for the radical change in the sector of private teaching institutions since 2014. In this context, some private teaching institutions were closed down while some

¹ Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, serkantimur42@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4949-2275

² Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, kahramansakip@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3048-0215

³ Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, betultmr@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2793-8387

⁴ YL Öğrencisi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ayferce_2000@yahoo.com, ORCID: 0000-0003-1336-2863

were converted to etude center. Courses, named as the supporting and training courses (STCs), which will serve to support and train students were opened by the Ministry of National Education as a result of the reform in private teaching institutions. Although the literature has studies which investigated the effectiveness of and problems in the STCs from the perspectives of both teachers and students, the number of these studies is rather limited. It was realized that many of these studies focused mainly on teachers (Demir Başaran, & Narinalp Yıldız, 2017; Canpolat, & Köçer, 2017; Göksu, & Gülcü, 2016; Sarıca, 2019; Ünsal, & Korkmaz, 2016). Therefore, this study aimed to investigate secondary school students' opinions about the STCs.

Method

In this study, survey method was used. The aim of the survey research is to describe by taking picture of the existing case regarding the research issue (Fraenkel & Wallen, 2006). The sample of the study consisted of 118 secondary school students enrolled in a school in which students are transported from villages to the district. Of the students, 49.2% are female and 50.8% are male. On the other hand, the percentages of the 5th, 6th, 7th, and 8th grade students were 26.3, 23.7, 26.3 and 23.7, respectively. The data of the study were collected using the written opinion document with nine questions developed by the researchers. The validity of the written opinion document was raised by one expert and two teachers who work in the STCs. The data were analyzed through descriptive analysis and the results were presented as frequency and percentage.

Result and Discussion

The findings indicated that 97.5% of the participating students were enrolled in the STCs. According to the respondents, doing test and repeating the subject were among the activities that were commonly carried out in the STCs. A little number of students reported that in the courses, experiments were performed and instructional film was watched. About half of the participating students stated that smartboard was one of the instructional materials used in the in the STCs. According to some students, other course materials used in the STCs were question banks (30.5%), textbooks (10.6%) and leaf tests (7.6%). On the one hand, majority of the students gave satisfactory responses to the question which examined the students' opinions about teachers' interest in the STCs. It was found that %90.7 of the students believed that the STCs had a positive effect on their academic achievement. The last question in the questionnaire examined what the problems do students face in the STCs and tried to find out their offers which help to solve these problems they face. 25.4% of the students reported that they got very tired at the end of the day because of the STCs which started toward the end of the day. Similar to the students report, 19.0% of the students stated that duration of the STCs should be shortened. A little number of students (7.8%) stated that they must have a tablet to increase the functionality of the smartboards. In addition, 3.5 percent of the students reported that they were bored in the STCs and that the STCs should be more enjoyable.

The results indicated that almost all the students participated in the STCs. This finding showed that the STCs may be an important step to provide the equality of opportunity in education. Tutoring creates a gap in the equality of opportunity in education because the participation rate to private tutoring is lower in families with low income than in families with high income (Bray, & Kwok, 2003). Teachers who participated in the study by Canpolat ve Köçer (2017) stated that the STCs had an important role in providing the equality of opportunity in education because although there are no private tutoring in villages, the STCs are opened in government schools in rural.

The results indicated that the most common instructional activities in the STCs were doing test and repeating the subjects. This finding may be an evidence that students who participated in the STCs are mainly studied for central examinations. The findings obtained in different studies are parallel with those obtained in the current study (Göksu & Gülcü, 2016). It can be concluded from these findings that the STCs may have undertaken the role of private courses in the past.

The most common problem mentioned by the students was that they had got very tired due to the STCs. According to the responses of students, those who were tired were not only students but also teachers. Therefore, students stated that duration of the courses should be shortened. Fatigue was reported as the most common problem encountered in the STCs from the perspective of teachers participating in similar studies (Bozbayındır, & Kara, 2017; Nartgün & Dilekçi, 2016; Sarıca, 2018). The STC programs may be revised by considering the weekly course schedule and if the conditions are

appropriate, some of the STCs may be given in the weekend. Lack of teaching materials such as textbook was one of the other problems reported by the students. It is believed that this problem may be minimized by distributing textbooks which will be pressed by the Ministry of National Education to students. On the one hand, students reported that they got bored in the courses. Teachers can use teaching methods which affect students' interest in the SCTs positively and can enrich the STCs using instructional materials which has the potential to attract students' attention.

GİRİŞ

Yenilikçi, yaratıcı, üretken, duyarlı, uyumlu, hoşgörü ve barış kültürüne sahip, analitik ve kritik düşünebilen, işbirliği ve takım çalışmasını benimsemiş, verileri olduğu gibi kabullenmek yerine araştıran, sorgulayan ve eleştirel bir gözle olaylara bakmayı başarabilen bireyler yetiştirmek ancak eğitimle mümkün olmaktadır. Eğitim kavramı yapısal olarak formal ve informal olmak üzere iki boyutta incelenmektedir. İnfomal eğitim, plan ve program olmadan bireyin sistemsiz ve denetimsiz kazandığı davranış değişimleri iken formal eğitim, belirli bir amaç doğrultusunda planlı bir şekilde bir program çerçevesinde öğretim yoluyla okullarda ve kurumlarda gerçekleştirilmektedir (Demirel, & Kaya, 2018). Formal eğitim görevini sistematik olarak yürüten okullar, öğrenciyi hayata hazırlayan ve onu geliştiren kurumlardır. Öğrencilerin okuma ve yazma becerilerini, eleştirel düşünme ve problem çözme yeterliklerini okuldaki eğitim ve öğretim etkinlikleri kapsamında kazanması beklenmektedir (Berberoğlu, & Kalender, 2005). Ancak beklenenin aksine zaman zaman öğrenciler okul yaşamında başarısız olabilmektedirler. Çalışmaya ayrılan zaman, öğretmenler tarafından uygulanan öğretim yöntemleri, ailenin sosyo-ekonomik durumu (Ceylan, & Berberoğlu, 2010; Farooq, Chaudhry, Şafiq, & Berhanu, 2011; Köse, 1990; Özer, & Anıl, 2011; Savaş, Taş, & Duru, 2010) gibi çeşitli faktörlerle ilişkili olan başarısızlık, eğitim sisteminin en önemli sorunlarından biridir. Başarısızlık ile ilişkili bahsedilen sebeplerin yanı sıra devlet okullarındaki kalabalık sınıflar, sınav odaklı olmayan öğretim müfredatı, okul müfredatı ile sınavlar arasındaki uyumsuzluk, öğretmenlerle birebir çalışma imkânı bulamama gibi nedenler çocuklarının akademik başarılarını yükselterek saygın ve yüksek gelir düzeyine sahip bir meslek sahibi olmalarını isteyen ebeveynlerin çocuklarını dershanelere göndermelerinin nedenleri arasında sayılabilir (Arabacı, & Namlı, 2014; Özan, Polat, Gündüzalp, & Yaraş, 2015; Yeşilyurt, 2008). Çünkü öğrencilerin bir üst eğitim kademesine geçişte ulusal ölçekli merkezi sınavlardan geçirildiği ülkelerde yaygın olan dershanelerin (Saracaloğlu, Gündoğdu, Baydilek, & Uça, 2014), öğrencilerin bilgi eksikliklerini giderme, öğrenilen bilgileri pekiştirmede öğrencilere yardım etme, öğrencilerin çalışma isteklerini artırma ve bir üst öğrenim seviyesinde daha iyi okullara yerleşebilmek için girilmesi gereken merkezi sınavlara (TEOG, LYS ve LYS gibi) hazırlama gibi işlevleri yerine getirdiği düşünülmektedir (Arabacı, & Namlı, 2014; Baran, & Altun, 2014; Özan, vd., 2015; Sarıca, 2019; Ünsal, & Korkmaz, 2016). Bu algıların bir sonucu olarak, yaklaşık yarım asırdır ülkemizde faaliyet gösteren dershanelerin sayısında ve bu dershanelere giden öğrenci sayısında yıllar içinde dramatik bir artış yaşanmıştır (Boran, Atalmış, & Sağır, 2015). Ancak dershaneler aracılığı ile eğitimin ekonomik bir sektör haline dönüşmesi (piyasalaşması), toplumdaki gelir dağılımı sorunlarından dolayı, ayırım yapılmaksızın toplumun tüm bireyelerine, yeteneklerini en uygun biçimde geliştirmede eğitim hizmetlerinden eşit ölçüde yararlanma şansının verilmesi şeklinde tanımlanan eğitimde fırsat eşitliği ilkesinin (İnan, & Demir, 2018) zedelenmesine neden olduğuna inanılmaktadır (Garipağaoğlu, 2016; İncirci, İlğan, Sirem, & Bozkurt, 2017). Benzer şekilde, Bray (1999) özel derslerin sosyal eşitsizlikler yarattığını ve bunu sürdürdüğünü ve belki de daha uygun başka aktiviteler için harcanabilecek finansal kaynakları ve insanı tükettiğini rapor etmiştir.

Eğitimde fırsat ve imkân eşitliğini sağlamak sosyal devlet anlayışının bir gereği (Dönmez, Gürbüz, & Tekçe, 2018; Sarier, 2010) olması sebebiyle, özel eğitim kurumlarından biri olan dershanelerin yaratmış olduğu eğitimde fırsat ve imkân eşitsizlikleri, ülkemizde ki dershanelilik sektöründe 2014 yılından itibaren yaşanan dönüşüm sürecinin nedenlerinden biri olarak gösterilebilir. Bu dönüşüm kapsamında dershanelerin bazıları kapatılırken bazıları da etüt merkezlerine ya da özel okullara dönüştürülmüştür (Bozbayındır, & Kara, 2017). Dershaneler konusunda yaşanan bu reformun bir sonucu olarak ortaya çıkan eğitim ihtiyacını karşılamak için Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından örgün ve yaygın eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin desteklenmesi ve yetiştirilmesi amacıyla kurslar açılmaya başlanmıştır (Dönmez, vd., 2018; İncirci, vd., 2017). Destekleme ve yetiştirme kursları (DYK) olarak adlandırılan bu kursların hayata geçirilmesiyle birlikte

kursların işlevselliğini, kursların aksayan yönlerini ve kurslarda karşılaşılan sorunları hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin perspektifinden araştırmak son dönemde birçok araştırmacının odağında olmuştur. Örneğin, DYK'larda karşılaşılan sorunları, DYK'ların paydaşlarına katkılarını ve DYK'ların daha etkili hale gelebilmesi için yapılması gerekenleri öğretmen gözüyle saptamaya çalışan Bozbayındır ve Kara (2017), kurslarda en sık karşılaşılan sorunların devamsızlık, kurslara yönelik kaynak eksikliği ve öğrencilerde motivasyon düşüklüğü olduğunu belirlemişlerdir. Bununla birlikte öğretmenlerin, DYK'ların öğrencilerin dersine yardım etmesi, öğretmene maddi anlamda destek olması, öğretmenin mesleki gelişimine katkı sağlaması ve maddi durumu iyi olmayan öğrencilere destek olması gibi olumlu katkılarının olduğuna inandıklarını ortaya konmuştur. Diğer taraftan, kurslara kaynak aktarımının sağlanması, aileler ile işbirliği yapılması, paydaşlara kursların önemi hakkında bilgi verilmesi öğretmenlere göre DYK'ların daha etkili ve verimli hale gelebilmesi için yapılması gerekenlerden sadece bazılarıdır. Literatürde DYK'ların değerlendirmesini öğretmenlerin perspektifinden yapan başka çalışmalara da rastlamak mümkündür (Demir Başaran, & Narinalp Yıldız, 2017; Canpolat, & Köçer, 2017; Göksu, & Gülcü, 2016; Sarıca, 2019; Ünsal, & Korkmaz, 2016). İlgili literatür DYK'ları öğrencilerin bakış açısıyla değerlendirmeyi amaç edinen çalışma içerse de (Biber, Tuna, Polat, Altunok, & Küçüköğlü, 2017) bu çalışmaların sayısının göreceli olarak az olduğu ve çalışmaların genellikle öğretmenler üzerinde odaklandığı dikkati çekmektedir. Bununla birlikte, en önemli paydaşlarından biri olan öğrencilerin gözüyle DYK'ların değerlendirilmesi bu kursların daha nitelikli hale gelebilmesi için son derece önemlidir. Bu noktadan hareketle mevcut çalışma, literatürdeki boşluğu doldurmaya ve DYK'lar ile ilgili öğrenci açısından memnuniyeti artırıcı tedbirler almaya hizmet edecek bulgular elde edebilmek için DYK'lar hakkında ortaokul öğrencilerinin görüşlerini tespit etmeyi amaçlamıştır.

YÖNTEM

Bu araştırmada tarama (survey) yaklaşımı kullanılmıştır. Tarama araştırmalarının amacı genellikle araştırma konusu ile ilgili var olan durumun fotoğrafını çekerek betimleme yapmaktır (Fraenkel, & Wallen, 2006). Bu yöntem ile tutum, inanış ve görüş gibi bilgi türlerinin belirlenmesi sağlanır (McMillan, & Schumacher, 2006).

2.1. Örneklem

Bu araştırmanın verileri, amaca uygunluk ve erişilebilirlik prensiplerine dayalı olarak bir grup cevaplayıcının seçildiği uygun örneklem yöntemi kullanılarak elde edilmiştir (McMillan, & Schumacher, 2006). Bu doğrultuda, taşıma merkezi olan bir ortaokulda öğrenim gören toplam 118 öğrenci bu araştırmanın örneklemi oluşturmaktadır. Katılımcıların hemen hemen yarısı kadın öğrencilerden (%49,2) oluşurken diğer yarısı da erkek öğrenciler (%50,8) oluşmaktadır. Sınıf düzeylerine bakıldığında, örneklem içerisinde dört farklı sınıf düzeyindeki öğrenci sayısının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Öğrencilerin demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların cinsiyet ve sınıf düzeyine göre dağılımları

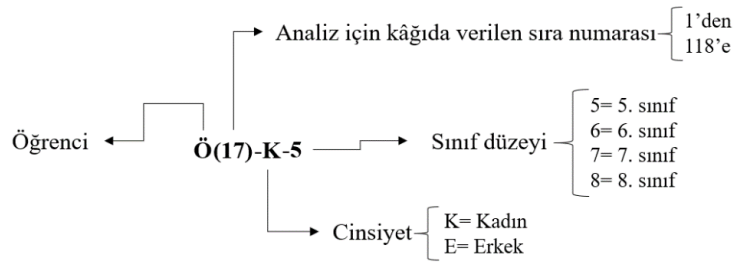
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	58	49,2
Erkek	60	50,8
Sınıf düzeyi		
5. sınıf	31	26,3
6. sınıf	28	23,7
7. sınıf	31	26,3
8. sınıf	28	23,7

2.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri, öğrencilerin yetiştirme ve destekleme kursu hakkındaki görüşlerini belirlemeye yönelik olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen dokuz açık uçlu soru içeren bir yazılı görüş formu kullanılarak toplanmıştır. Geliştirilen yazılı görüş formu bir uzman tarafından incelenmiştir ve uzmanın görüşü doğrultusunda bir soru içeriğe uygunluk bakımından değiştirilmiştir. Daha sonra soruların anlaşılabilirliği ve amaca uygunluğunu test etmek için kurslarda görev alan iki öğretmenin görüşleri alınarak formun geçerliği sağlanmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Öğrencilerin sorulara verdikleri yanıtlar her bir soru için ayrı ayrı analiz edilmiş ve her bir sorudaki benzer ifadeler aynı tema altında toplanmıştır. Analiz sonuçları, frekans ve yüzde değerleri olarak tablolara dönüştürülerek sunulmuştur. Yüzde değerler hesaplanırken soruyu yanıtlayan katılımcı sayısı dikkate alınmıştır. Öğrenciler birden fazla kategoriye yerleşebilecek cevaplar verebileceğinden dolayı frekans değerleri araştırmaya dahil olan öğrenci sayısı ile uyumlu olmayabilir. Bazı sorularda ilgili soruya ilişkin öğrenci görüşlerinden alıntılar yapılmış ve yapılan doğrudan alıntılar kodlanarak verilmiştir. Kodlamalardaki kısaltmaların ne anlama geldiğini gösteren bir diyagram (Şekil 1) aşağıda verilmiştir.

Şekil 1. Kodlamalardaki kısaltmaların anlamını gösteren diyagram

BULGULAR

MEB'e bağlı okullarda verilen yetiştirme ve destekleme kurslarına ilişkin ortaokul öğrencilerinin görüşlerini belirlemek ve olası problemlere çözüm önerileri geliştirebilmek amacıyla yapılan bu çalışmada, dokuz soruya verilen cevapların analiz sonuçları belirli kategoriler altında toplanarak tablolar halinde sunulmuştur.

Taşınmalı eğitim yapan bir ilçe okuluna devam eden öğrenciler üzerinde yapılan bu çalışmada, öğrencilere ilk olarak derslere yardımcı ve destekleyici ne tür faaliyetlere (özel ders, etüt merkezi, okul kursu vb.) katıldıkları sorulmuş ve verdikleri cevapların dağılımı Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Derslere yardımcı ve destekleyici faaliyetlere katılıma ilişkin öğrenci cevaplarının analiz sonuçları

	f	%
Okul kursu	115	97,5
Özel ders	3	2,5
Toplam	118	100.0

Tablo 2'de de görüldüğü gibi, öğrencilerin çok büyük bir çoğunluğunun (%97,5) okul kurslarının dışında herhangi bir destekleyici ve yardımcı faaliyet içinde bulunmadığı belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin sadece %2,5'i özel ders aldığını rapor etmiştir.

Yazılı görüşme sorusundan öğrencilere yöneltilen bir diğer soruda okul kurslarına ne kadar süredir devam ettiklerini belirtmeleri istenmiştir ve elde edilen verilerin analiz sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Destekleme ve yetiştirme kurslarına devam süresi ile ilgili öğrenci cevaplarının analiz sonuçları

	f	%
1 yıldan az	31	26,3
1 yıl	5	4,3
1 - 2 yıl arası	15	12,7
2 yıl	67	56,8
Toplam	118	100,0

Tablo 3'e bakıldığında, araştırmaya dahil olan öğrencilerin %26,3'ünün bir yıldan az bir süredir, yetiştirme ve destekleme kurslarına devam ettiği görülürken bir yıldır devam edenlerin oranının %4,3 olduğu dikkati çekmektedir. Diğer taraftan, 1 - 2 yıl arası bir süreden beri yetiştirme ve destekleme kurslarına devam ettiğini belirtenlerin oranı %12,7 iken araştırmaya katılan öğrencilerin hemen hemen yarısı (%56,8) iki yıldır bu kurslara devam ettiklerini rapor etmişlerdir.

Öğrencilere yöneltilen üçüncü soruda ise öğrencilerden okul kurslarında ders seçimi yaparken seçimleri üzerinde etkili olan faktör(leri) belirtmeleri istenmiştir. Öğrenci ifadelerinin analizi sonucu elde edilen bulgular Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Okul kurslarını tercih sebeplerine ilişkin öğrenci cevaplarının analiz sonuçları

	f	%
Zorlandığım derslere göre kendim seçtim	38	34,5
Okul idaresinin yönlendirmesi ile derslerimi seçtim	28	25,5
Ailemin yönlendirmesi ile tercihte bulundum	16	14,6
Kendi isteğim ile derslerimi seçtim	14	12,7
Sevdiğim ve ilgi alanım olan dersleri düşünerek kendim seçtim	14	12,7
Toplam	110	100,0

Çalışmaya katılan öğrencilerin %34,5'i okul kurslarında ders tercihi yaparken zorlandıkları dersleri seçtiklerini ifade etmişlerdir. Diğer taraftan öğrencilerin %25,5'i ise ders seçiminde okul idaresinin yönlendirmeleri, %14,6'sı ise ailesinin yönlendirmesi doğrultusunda seçecekleri derslere karar verdiklerini dile getirmiştir. Kendi özgür iradesi ile seçeceği derslere karar veren öğrencilerin oranı %12,7 iken sevdiği ve ilgi duyduğu alanı dikkate alarak ders seçimi yaptığını rapor eden öğrencilerin oranı da %12,7'dir.

Okul kurslarında ne tür faaliyetlerin yapıldığı sorulan dördüncü soruya araştırmaya katılan öğrencilerin verdiği cevapların analiz sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Okul kurslarında gerçekleştirilen sınıf içi faaliyetlere ilişkin öğrenci cevaplarının analiz sonuçları

	f	%
Test çözme	75	45,5
Konu tekrarı yapma	57	34,5
Etkinlik ve deneyler	20	12,1
Deneme sınavı uygulamaları	12	7,3
Eğitsel film	1	0,6
Toplam	165	100,0

Okul kurslarında yapılan ders içi çalışmalara ilişkin oluşturulan Tablo 5'e göre, kurslarda en çok test çözme faaliyetine (%45,5) yer verildiği, ikinci olarak da konu tekrarı yapıldığı (%34,5) görülmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin %12,1'i etkinlik ve deneyler yapıldığını rapor ederken, %7,3'ü deneme sınavlarına yer verildiğini belirtmiştir. Yalnızca bir öğrenci (0,6) okul kurslarında eğitsel film izlediklerini ifade etmiştir. Aşağıda bu soruya yönelik olarak öğrenci ifadelerinden elde edilen bazı alıntılara yer verilmiştir.

Ö(2)-K-5: “...Test çözerek, sınavlara hazırlanıyoruz. Konularımızı tekrar ediyoruz. Öğretmenlerimiz de bizlere sorular soruyor.”

Ö(11)-K-8: “...Konu tekrarı yapıyoruz. Anlamadığımız konuları hocalarımıza soruyoruz.”

Ö(70)-K-7: “...Biz genellikle dersimizde işlediğimiz konuyu tekrar ediyoruz ve onunla ilgili test çözüyoruz.”

Ö(95)-K-8: “...Konu anlatımı yapıyor ve tekrar ediyoruz. Bol soru çözümüne yer veriliyor.”

Beşinci soruda öğrencilere okul kurslarında ne tür materyaller kullandıkları sorulmuş ve verdikleri cevapların analiz sonuçları Tablo 6’da verilmiştir

Tablo 6. Okul kurslarında kullanılan ders materyallerine ilişkin öğrenci cevaplarının analiz sonuçları

	f	%
Akıllı tahta	108	45,8
Soru bankası ve test kitabı	72	30,5
Ders kitabı	25	10,6
Yaprak test	18	7,6
Ders materyali (gitar)	13	5,5
Toplam	236	100,0

Okul kursları kapsamında derste kullanılan ders materyallerine ilişkin öğrenci cevaplarına dayanarak oluşturulan Tablo 6’ya göre, en fazla kullanılan ders materyalinin akıllı tahta (%45,8) olduğu görülmektedir. Soru bankası ve test kitapları (%30,5) en çok kullanılan ders materyalleri arasında ikinci sırada yer almaktadır. Diğer taraftan öğrenciler, yaprak testlerini (%7,6), ders kitaplarını (%10,6) ve müzik kursunda kullandıkları gitarı da (%5,5) ders içi çalışmalarında kullandıklarını ders materyalleri arasında rapor etmişlerdir. Öğrenci ifadelerinden seçilen doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

Ö(50)-K-6: “...Müzik kursumuzda gitar kullanıyoruz. Matematik kursumuzda test kitabı kullanıyoruz.”

Ö(53)-E-6: “...Müzik kursunda gitar, Fen kursunda akıllı tahta, Matematik kursunda test kitabı ve akıllı tahta kullanıyoruz.”

Okul idaresinin ve öğretmenlerin kurslarla ilgilenme durumlarıyla ilgili öğrenci görüşlerinin alındığı altıncı soruya verilen cevapların dağılımı Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Okul idaresi ve öğretmenlerin kurslarla ilgilenme durumlarına ilişkin öğrenci cevaplarının analiz sonuçları

	f	%
Çok iyi	64	54,2
İyi	49	41,5
Orta	4	3,4
Yetersiz	1	0,9
Toplam	118	100,0

Tablo 7 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin hemen hemen yarısının (%54,2) okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin okul kursları ile çok iyi derecede ilgilendiklerini rapor ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin %41,5’i okul idarecilerinin ve öğretmenlerin okul kursları ile ilgilenme düzeylerinin iyi olduğunu belirtirken oldukça düşük sayıdaki öğrenci, orta (%3,4) ve yetersiz (%0,9) düzeyde okul kursları ile ilgili olduklarını ifade etmiştir.

Ö(2)-K-5: “...Öğretmenlerimiz kurslara severek giriyorlar. Yorulmalarına rağmen bizlerle çok ilgileniyorlar.”

Ö(33)-K-6: “...Çok iyi buluyorum. Çünkü öğretmenlerimiz bize çok değer veriyorlar.”

Ö(97)-K-8: “Çok iyi ilgileniyorlar. Ellerinden geleni yapıyorlar.”

Ö(106)-E-8: “...Öğretmenlerimizin ilgilenme durumlarını çok iyi buluyorum. Bizimle ilgileniyorlar. Eksik ya da anlamadığımız yerleri tekrar anlatıyorlar.”

Yedinci soruda öğrencilere okul kurslarında dikkat edilmesi gereken hususların ne olduğu sorulmuş ve verilen cevapların analiz sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Kurslarda dikkat edilmesi gereken hususlara ilişkin öğrenci cevaplarının analiz sonuçları

	f	%
Kurs süresinin uzun olması	42	29,6
Yardımcı kitap eksikliğinin giderilmesi	35	24,7
Tablet bilgisayarın olmaması	18	12,7
Kursların arasında teneffüs ihtiyacına dikkat edilmeli	12	8,5
Karma gruplardaki öğrencilerle ders işlenişinin zorluğu	11	7,8
Kurs süresinin az olması	11	7,8
Her şey olumlu, dikkat edilecek bir yön yok	6	4,2
Kurslar hafta sonuna alınmalı	5	3,5
Daha fazla eğlenceli faaliyetler olsun	2	1,4
Toplam	142	100,0

Tablo 8 incelendiğinde, öğrencilerin en çok kurs sürelerinin uzunluğuna (%29,6) vurgu yaptığı görülmektedir. Öğrenciler, yardımcı kitaplarının eksikliği ve temininde yaşadıkları güçlükleri de (%24,7) dikkat edilmesi gereken hususlar arasında belirtmişlerdir. Tablet bilgisayarlarının olmaması (%12,7), kurs aralarında teneffüse yer verilmiyor oluşu (%8,5), farklı düzeydeki öğrencilerle dersin işlenişinin zor olması (%7,8) ve kurs süresinin az gelmesi de (%7,8) öğrenciler tarafından ifade edilen diğer hususlardır. Az sayıdaki öğrenci de dikkat edilecek bir yön olmadığını (%4,2) ifade etmiştir. Öğrencilerin %3,5’i ise kursların hafta sonuna kaydırılabileceğini ifade etmiştir. Öğrencilerin yalnızca %1,4’ü kurslarda daha fazla eğlenceye yer verilebileceğini söylemiştir. Öğrenci görüşlerinden alınan bazı görüşlere aşağıda yer verilmiştir.

Ö(51)-K-6: “...Kursumuzun başladığı saate doğru yorulduğumuz için, verimli bir şekilde ders işleyemiyoruz. Yani kurs zamanlaması dikkate alınabilir.”

Ö(52)-K-6: “...Zamana dikkat edilsin, çünkü sabah altı buçukta kalkıyorum, dört buçuğa kadar okuldayız. Hafta içi neredeyse günümüzün hepsi okulda geçiyor.”

Ö(64)-E-7: “...Akıllı tahtalar tek başına bize verimli olamıyor. Yanında tabletler de dağıtılsa daha verimli olabilirdi.”

Ö(70)-K-7: “...Bence zamana dikkat edilmeli ve yardımcı kitap desteği olmalı. Çünkü ne kadar çok zamanımız olursa, o kadar iyi öğreniriz. Fazladan kitabımız olsa, o kadar fazla test çözmüş oluruz.”

Okul kurslarının akademik başarılarına katkı sağlayıp sağlamadığı hakkında öğrenci görüşlerinin alındığı sekizinci soruya verilen cevapların analiz sonuçları aşağıdaki tabloda (Tablo 9) da sunulmuştur.

Tablo 9. Okul kurslarının akademik başarı üzerindeki etkisine ilişkin öğrenci cevaplarının analiz sonuçları

	f	%
Evet	107	90,7
Hayır	11	9,3
Toplam	118	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin tamamına yakını okul kurslarının akademik başarılarına katkı sağladığını (%90,7) ifade ederken geriye kalan kısım (%9,3) herhangi bir katkısı olmadığını ifade etmiştir. Konu ile ilgili bazı öğrencilerin yazılı cevaplarından elde edilen örnek ifadeler aşağıda verilmiştir.

Ö(2)-K-5: “Kurslar başarıma katkı sağladı. 4. Sınıfta ders notlarım daha düşüktü, şimdi ise daha yüksek.”

Ö(11)-E-5: “Daha verimli çalışmaya başladım ve derslerimi daha iyi anlıyorum.”

Ö(41)-E-6: “...Birçok soru çeşidi görüyorum. Sınavlarda işe yarıyor.”

Ö(71)-E-7: “Hayır, bir katkısı olmadı, çünkü her ders başım ağrıyor ve çok yoruluyorum. Evde daha iyi çalışırdım.”

Ö(75)-E-7: “Bence bir katkı sağlamıyor çünkü öğretmenimiz ve bizler çok yoruluyoruz.”

Ö(104)-K-8: “Bence sağladı, çünkü artık derslerde öğretmenlerimiz sorduğu sorulara hemen cevap verebiliyorum.”

Ö(111)-K-8: “Sağladığını düşünüyorum. Çünkü tekrar yaptığımız için, bazı konuları anlayamıyorsak daha iyi anlıyoruz ve netlerimiz yükseliyor.”

Yazılı görüş anketindeki son soruda öğrencilere kurslarda karşılaştıkları sorunları ve bu sorunlara çözüm önerilerini belirtmeleri istenmiştir ve elde edilen verilerin analiz sonuçları Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. Okul kurslarında karşılaşılan sorunlara ve çözüm önerilerine ilişkin öğrenci cevaplarının analiz sonuçları

	f	%
Kurstan dolayı gün sonunda çok fazla yoruluyoruz	36	25,4
Kurs süresi kısaltılmalı	27	19,0
Herhangi bir sorun yok	24	16,9
Kurs saatleri arasında teneffüs olmalı	21	14,8
Bazı öğrencilerin ders işlenişini zorlaştırması	12	8,5
Akıllı tahtaların işlevini arttırmak için tablet olmalı	11	7,8
Sıkılıyor, daha eğlenceli geçebilir	5	3,5
Kurslar kapatılmalı	5	3,5
Kurslar hafta sonu yapılmalı	1	0,7
Toplam	118	100,0

Tablo 10’a bakıldığında, araştırmaya katılan öğrencilerin dörtte birinin kurstan dolayı gün sonunda çok fazla yorulduklarını ifade ettikleri görülmektedir. Buna paralel olarak öğrencilerin %19’u kurs süresinin kısaltılması gerektiğini rapor etmiştir. Bununla birlikte, araştırmaya katılan öğrencilerin %16,9’u kurslar ile ilgili herhangi bir sorun olmadığını belirtmiştir. Diğer taraftan, öğrencilerin %14,8’i kurs saatleri arasında teneffüs olması gerektiğine vurgu yapmıştır. Yüzde 8,5’lik bir kısım ise bazı öğrencilerin ders işlenişini zorlaştırdığını ifade etmiştir. Bazı öğrenciler (%8,5) akıllı tahtaların işlevlerini arttırmak için tablet olması gerektiğini belirtirken bazıları (%3,5) sıkıldıklarını ve kursların daha eğlenceli geçebileceğini beyan etmişlerdir. Az sayıda öğrenci (%3,5) kursların kapatılması gerektiğini belirtirken sadece bir öğrenci (%0,7) kursların hafta sonuna kaydırılması gerektiğini rapor etmiştir. Öğrencilerin yazılı materyallerinden alınan bazı örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir.

Ö(36)-K-6: “Bizim okulda pek olumsuzluk olmuyor. Güzel bir şekilde kurslarımıza devam ediyoruz.”

Ö(58)-E-6: “...Biz çok fazla yoruluyoruz. Eve gidince ödevlerimizde varsa, zor geliyor çünkü 2 saat kurs saati yorucu oluyor. Kursların saati azalır, yorulmadan eve gidebiliriz.”

Ö(65)-K-7: “Bazı öğretmenlerimiz kurslara doğru yorulduğu için, bizlerle daha az ilgilendiklerini görüyorum. Bu konuya özen göstermelerini istiyorum.”

Ö(82)-K-7: “Bazı durumlarda öğretmenlerimiz ve bizler çok yoruluyoruz. Bunun için bence teneffüs olmalı. Ayrıca bazen dersle ilgilenmeyen arkadaşlarımızın çok konuşması, dikkatimizi dağıtıyor. Bence kursa gerçekten ilgilenen kişiler gelmeli.”

Ö(70)-K-7: “...Bazı arkadaşlarımız sanki kursa öylesine geliyor. Bu da ders dinlememizi zorlaştırıyor. Bir de okuldaki kursların biraz daha eğlenceli olmasını isterdim.”

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırma, MEB’e bağlı okullarda ücretsiz olarak açılan DYK’lar hakkında ortaokul öğrencilerinin görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amaca yönelik olarak öğrencilere DYK’lar hakkında toplam dokuz açık uçlu soru sorulmuş ve elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir.

Araştırmanın bulgularına göre, araştırmaya katılan öğrencilerin tamamına yakını ders saati dışında derslerine yardımcı ve destekleyici olması bakımından yalnızca okul kurslarına devam ederken katılımcıların yalnızca %2,5’i özel ders almaktadır. Benzer şekilde, Biber ve çalışma arkadaşları (2017) tarafından yapılan benzer bir araştırmada da, özel ders alan öğrencilerin oranının (%6) oldukça düşük olduğu saptanmıştır. DYK’lara katılımın yüksek olması yanında sınırlı sayıda öğrencinin özel ders alması, dershanelerin kapatılmasından sonra ek eğitime ihtiyaç duyan dar gelirli ailelerin çocukları için eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması adına, açılan DYK’ların önemli bir adım olduğu söylenebilir. Çünkü dar gelirli ailelerin özel kurslara katılma oranlarının geliri yüksek olanlarınkine göre daha düşük olması (Bray, & Kwok, 2003) eğitimde fırsat eşitliği konusunda özel kursların yarattığı uçuruma bir örnek olarak olabilir. Ayrıca, Canpolat ve Köçer (2017) tarafından yapılan bir araştırmaya katılan öğretmenler, dershanelerin kırsal kesime ulaşamamasına rağmen DYK’ların ulaşabildiğini ve bu nedenle DYK’ların eğitimde fırsat ve imkân eşitliğini sağlamada kritik bir öneme sahip olduğuna vurgu yapmışlardır. Her ne kadar dershanelerin eğitimde fırsat ve imkân eşitsizliği yaratıp yaratmadığı farklı açılardan tartışılabilir (Garipağaoğlu, 2016), açılan DYK’lar özellikle düşük gelir düzeyine sahip ailelerin çocuklarına ihtiyaç duydukları ek eğitime katkı sağlaması açısından son derece önemlidir. Çünkü alt sosyoekonomik düzeye sahip okullardaki DYK’lara katılım yüksek sosyoekonomik seviyeye sahip okullardaki katılıma oranla daha yüksektir (Canpolat ve Köçer, 2017).

Öğrencilere kurslarda aldıkları dersleri kendileri mi yoksa başkasının yönlendirmesiyle mi seçtikleri sorulmuş ve elde edilen cevaplar araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlasının dersleri kendi özgür iradelerini kullanarak seçtiklerini göstermiştir. Ders seçimine kendi iradesi ile karar verenlerin ders seçerken, zorlandıkları ya da sevdikleri ve ilgi duydukları dersleri seçtikleri saptanmıştır. Kendi iradesi ile seçim yapmayanların ise ders seçiminde ailesinin ya da okul idaresinin yönlendirmesi ile seçtiği derslere karar verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan benzer bir çalışmada, öğretmen görüşleri ışığında öğrencilerin istedikleri dersleri seçemedikleri, ders seçiminin büyük oranda okul yönetiminin inisiyatifinde olduğu ve hatta öğrencilerin istemedikleri derslere yönlendirildikleri belirlenmiştir (Demir Başaran, & Narinalp Yıldız, 2017).

DYK’larda sınıf içi faaliyetlere yönelik olarak elde edilen sonuçlara göre, derslerin konu tekrarı yapma ve test çözme ağırlıklı olarak ilerlediği görülmektedir. Bu bulgu, kursların genellikle merkezi sınavlara hazırlık şeklinde yapıldığının da bir kanıtı niteliğindedir. Bununla birlikte, az sayıda öğrenci sınıflarında etkinlik ve deneyler yapıldığını belirtmiştir. Yürütülen benzer çalışmalarda öğretmen görüşleri de mevcut çalışmadaki öğrenci görüşleri ile paralellik göstermektedir. Örneğin, Göksu ve Gülcü (2016) tarafından yapılan araştırmada öğretmenler, DYK’larda dersleri genelde soru çözme odaklı olarak sınava hazırlık tarzında yürüttüklerini belirtmişlerdir. Literatürde benzer bir bulguyu rapor eden başka çalışmalar da bulunmaktadır (Canpolat & Köçer, 2017). Dershanelerdeki eğitimlerin de öğrencileri merkezi sınavlara hazırlamak için yoğun bir şekilde soru çözme odaklı ilerlediği bilinmekteydi. Mevcut çalışmadaki ve literatürdeki ilişkili çalışmalarda bulgular, dershanelerin mevcut eğitim sistemindeki geçmişteki rolünü DYK’ların üstlendiğinin bir göstergesi olabilir.

2014 yılında dershaneler henüz dönüşüm sürecine girmeden önce dershanelerin kapatılması sürecini yönetici, öğretmen ve öğrencilerin bakış açısıyla değerlendirmeye çalışan Arabacı ve Namı (2014), özellikle öğrencilerin dershanelerin kapatılmasıyla birlikte mağduriyet yaşayacaklarına inandıklarını tespit etmiştir. Bununla birlikte, mevcut çalışmada öğrencilerin çok büyük bir çoğunluğunun DYK’ların akademik başarıları üzerinde olumlu etkisinin olduğuna inandıkları belirlenmiştir. Benzer şekilde, Nartgün ve Dilekçi (2016) tarafından yapılan çalışmaya katılan öğrencilerin neredeyse tamamı, DYK’lar hakkında olumlu görüş bildirmiştir. Ayrıca benzer bir

çalışmaya dahil olan öğretmenler, DYK'lara sürekli devam eden öğrencilerin akademik başarılarında artış olduğunu gözlemlenmişlerdir (Canpolat & Köçer, 2017). Bu bulgular, dershaneler kapatılmadan önce öğrencilerin mağdur olacakları yönündeki algılarının, MEB tarafından açılan DYK'lar ile bertaraf edildiği şeklinde yorumlanabilir. Diğer bir deyişle, dershaneler kapatılmadan önce öğrencilerin dershanelerin kapatılması ile ilgili sahip oldukları negatif algının, DYK'ların hayata geçmesi ile birlikte pozitif yönde değiştiği görülmektedir. Her ne kadar DYK'ların eğitim-öğretim hayatının bir parçası olmasıyla birlikte dershanelerin yokluğu konusunda duyulan endişeler minimize edilse de, DYK'ların işleyişinde bir takım sorunlar olduğu, alanda yapılan çalışmalarda rapor edilmektedir. Benzer şekilde, bu çalışmada da DYK'larda karşılaşılan sorunlar öğrenci gözüyle tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgulara bakıldığında, öğrencilerin en çok dile getirdiği sorun, kurstan dolayı çok fazla yorulduklarıdır. Bu nedenle öğrencilerin kurs sürelerinin kısaltılması ve kurs (ders) saatleri arasında teneffüs olması gerektiğine inandıkları saptanmıştır. Öğrenci ifadeleri arasında sadece kendilerinin değil aynı zamanda öğretmenlerinin de yorgun olduğunu belirttikleri görülmektedir. Öğrencilerin ve öğretmenlerin yorgunluğu, DYK'larda karşılaşılan en yaygın sorunlardan biri olarak başka çalışmalarda öğretmen gözüyle de rapor edilmiştir (Demir Başaran, & Narinalp Yıldız, 2017; Bozbayındır, & Kara, 2017; Nartgün & Dilekçi, 2016; Sarıca, 2018). DYK'ların gün boyu devam eden örgün eğitimin ardından verildiği okullarda hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin kurslarda yorgun olması şaşırtıcı bir bulgu değildir ve yorgunluğun öğretmenlerin ve öğrencilerin kurslardaki performansını olumsuz yönde etkileyeceği bir gerçektir. Bu nedenle DYK'ların daha verimli bir şekilde yürüyebilmesi için haftalık ders çizelgesi dikkate alınarak hafta içi verilen DYK'lardaki derslerden bir kısmı hafta sonuna kaydırılabilir. Ancak taşınmalı eğitim yapılan okullarda kursların hafta sonu yapılması halinde bunun taşınmalı öğrenciler için bir dezavantaj oluşturabileceği de unutulmamalıdır. Bununla birlikte, kursların paydaşlarından biri olan öğretmenler de bu öneriye paralel olarak, kursların hafta sonu yapılması halinde daha etkili olacağını savunmaktadır (Sarıca, 2019). Öğrenciler tarafından rapor edilen DYK'lar ile ilgili bir diğer sorun, yardımcı kitap eksikliğidir. Doküman eksikliği öğrenciler gibi öğretmenler tarafından da DYK'ların bir dezavantajı olarak görülmektedir (Bozbayındır, & Kara, 2017; Er Türküresin, 2018; Nartgün & Dilekçi, 2016). Bu nedenle, DYK'lara özgü kaynak kitaplar MEB tarafından hazırlanarak öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılması halinde bir dezavantaj olarak görülen kaynak kitap eksikliği giderilebileceğine inanılmaktadır. Ayrıca öğrenciler derslerde en yaygın kullanılan ders materyali olan akıllı tahtaların etkililiğini arttırmak için tablet olması gerektiğine vurgu yapmışlardır. Bu bulgulara paralel olarak, literatürde DYK'larda alt yapı eksiklikleri olduğu ve bu nedenle derslerin yeterince verimli işlenemediği yönünde öğretmen görüşlerini içeren çalışmalar bulunmaktadır (Canpolat & Köçer, 2017). Ayrıca, Göksu ve Gülcü (2016) kurslarda materyal eksikliği olduğuna vurgu yapmışlardır.

Öğrenciler, DYK'larda en yaygın kullanılan ders materyallerinin akıllı tahta, ders kitapları ve yaprak testleri olduğunu belirtmişlerdir. Sarıca (2019) bu bulguya paralel bulgular rapor etmiştir. Diğer taraftan öğrenciler derslerde sıkıldıklarını ve daha eğlenceli geçmesini istediklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin gün boyu derse girmeleri ve gün bitimine doğru da kurslara katılmalarından dolayı hem zihinsel hem de fiziksel olarak yorgun oldukları dikkate alındığında, öğrencilerin kurslardaki derslere karşı dikkatlerinin olması gerekenden çok daha kısa sürede dağılması beklenen bir durumdur. Bu nedenle DYK'larda öğrencilerin dikkatini derse vermelerine yardımcı olacak yöntemlerin kullanılması ve bu yöntemlerin dikkat çekici ders materyalleri ile zenginleştirilmesi bu kursların daha verimli geçmesi açısından son derece önemlidir. Benzer çalışmalarda, derslerde eğlendirici etkinliklere yer vererek ve dikkat çekici öğretim materyallerini kullanarak DYK'ların etkililiğinin artırılabilirliği vurgusu yapılmıştır (Bozbayındır, & Kara, 2017; Canpolat & Köçer, 2017; Er Türküresin, 2018).

Sonuç olarak bu çalışmada, DYK'lar öğrenci gözüyle değerlendirilmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgulara dayanarak öğrencilerin kurslar hakkındaki genel düşüncelerinin olumlu olduğu söylenebilir. Bununla birlikte, öğrenciler tarafından kurslar ile ilgili bazı sorunlar dile getirilmiş ve bu sorunların bir kısmının benzer çalışmalardakiler ile uyumlu olduğu görülmüştür. Ancak kursların geçişinin kısa olması sebebiyle normal karşılanabilecek bu tür sorunların, DYK'ların hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin perspektifinden değerlendirildiği çalışmalarda ortaya konan sorunlara ilişkin ileri sürülen çözüm önerilerinin ışığında zamanla giderilerek kursların daha nitelikli hale getirileceğine inanılmaktadır.

Bu çalışmanın sonuçları 118 ortaokul öğrencisi ile sınırlı olup, benzer gruplarla çalışmanın tekrarlanmasının bulguların geçerliğini artırmak için faydalı olacağına inanılmaktadır.

KAYNAKLAR

- Arabacı, İ. B., & Namlı, A. (2014). Dershanelerin kapatılması sürecinin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(11), 31-48.
- Baran, İ. N., & Altun, T. (2014). Dershanelerin eğitim sistemimizdeki yeri ve önemi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 333-344.
- Berberoğlu, G., & Kalender, İ. (2005). Öğrenci başarısının yıllara, okul türlerine, bölgelere göre incelenmesi: ÖSS ve PISA analizi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 4(7), 21-35.
- Biber, A. Ç., Tuna, A., Polat, A. C., Altunok, F., & Küçüköğlü, U. (2017). Ortaokullarda uygulanan destekleme ve yetiştirme kurslarına dair öğrenci görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 103-119.
- Boran, A., Atalmış, E. H., & Sağır, E. (2015). Özel öğretim kurs merkezi öğretmenleri ve çalışma koşulları. *Turkish Journal of Education*, 4(4), 17-29.
- Bozbayındır, F., & Kara, M., (2017). Destekleme ve yetiştirme kurslarında (DYK) karşılaşılan sorunlar ve öğretmen görüşleri temelinde çözüm önerileri. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 336-349.
- Bray, M. (1999). *The shadow education system: Private tutoring and its implications for planners*. Paris: UNESCO: International Institute for Educational Planning
- Bray, M., & Kwok, P. (2003). Demand for private supplementary tutoring: conceptual considerations, and socio-economic patterns in Hong Kong. *Economics of Education Review*, 22(6), 611-620.
- Canpolat, U., & Köçer, M. (2017). Destekleme ve yetiştirme kurslarının TEOG bağlamında sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 123-154.
- Ceylan, E., & Berberoğlu, G. (2010). Öğrencilerin fen başarısını açıklayan etmenler: Bir modelleme çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 32(144), 36-48.
- Demir Başaran, S., & Narinalp Yıldız, N. (2017). Türkiye’de ortaokullarda uygulanan destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğretmen görüşleri. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 8(29), 1152-1173.
- Demirel, Ö., & Kaya, Z. (2006, Ed.). *Eğitime Giriş*. İstanbul: Pegem Yayınları
- Dönmez, İ., Gürbüz, S. & Tekçe, M. (2018). Destekleme ve yetiştirme kurslarının yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerine dayanarak fırsat eşitliği açısından değerlendirilmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Eğitim Dergisi (ESTÜDAM Eğitim Dergisi)*, 3(2), 45-58.
- Er Türküresin, H. (2018). Destekleme ve yetiştirme kurslarının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi; Kütahya ili örneği. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 73-85.
- Fraenkel, J.R. & Wallen, N.E. (2006). *How to do design and evaluate research in education* (6. Baskı). New York: McGraw-Hill International Edition.
- Farooq, M. S., Chaudhry, A. H., Shafiq, M., & Berhanu, G. (2011). Factors affecting students’ quality of academic performance: a case of secondary school level. *Journal of Quality and Technology Management*, 7(2), 1-14.
- Garipağaoğlu, B. Ç. (2016). Özel dershanelerden özel okullara dönüşüm projesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (1), 140-162
- Göksu, İ., & Gülcü, A. (2016). Ortaokul ve liselerde uygulanan destekleme kurslarıyla ilgili öğretmen görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 153-171.
- Dönmez, İ., Gürbüz, S., & Tekçe, M. (2018). Destekleme ve yetiştirme kurslarının yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerine dayanarak fırsat eşitliği açısından değerlendirilmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi (ESTÜDAM Eğitim Dergisi)*, 3(2), 45-58.
- İnan, M., & Demir, M. (2018). Eğitimde Fırsat Eşitliği ve Kamu Politikaları: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(2), 337-359.
- İncirci, A., İlğan, A., Sirem, Ö., & Bozkurt, S. (2017). Ortaöğretim destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğrenci görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (42), 50-68.

- Köse, M. R. (1990). Aile sosyo ekonomik durumu, lise özellikleri ve üniversite sınavlarına hazırlama kurslarının eğitimsel başarı üzerine etkileri. *Eğitim ve Bilim*, 14(78).
- McMillan, J. H. & Schumacher, S. (2006). *Research in education: evidence-based inquiry* (6th Edition). Boston: Pearson
- Nartgün, Ş. S., & Dilekçi, Ü. (2016). Eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 22(4), 537-564.
- Özan, M. B., Polat, H., Gündüzalp, S., & Yaraş, Z. (2015). Okul yöneticilerinin dersane dönüşümüne ilişkin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (2), 259-279.
- Özer, Y., & Anıl, D. (2011). Öğrencilerin fen ve matematik başarılarını etkileyen faktörlerin yapısal eşitlik modeli ile incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(41), 313-324.
- Saracaloğlu, A. S., Gündoğdu, K., Baydilek, N. B., & Uça, S. (2014). Türkiye, Güney Kore ve Japonya’da dershanecilik sisteminin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (51), 417-433.
- Sarıca, R. (2019). Destekleme ve yetiştirme kurslarına (DYK) yönelik öğretmen görüşleri. *Millî Eğitim*, 48(221), 91-122.
- Sarıer, Y. (2010). Ortaöğretime giriş sınavları (OKS-SBS) ve PISA sonuçları ışığında eğitimde fırsat eşitliğinin değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 107-129.
- Savaş, E., Taş, S., & Duru, A. (2010). Matematikte öğrenci başarısını etkileyen faktörler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 113-132.
- Ünsal, S., & Korkmaz, F. (2016). Destekleme ve yetiştirme kurslarının işlevlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 87-118.
- Yeşilyurt, S. (2008). Üniversiteye giriş sınavına hazırlanan öğrencilerin dersaneleri tercih etme sebepleri ve dersanelerdeki biyoloji öğretiminin durumu üzerine bir çalışma. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 5(2), 95-109.